57

German, 13th century

John Frederick Lewis

[**Maria,** mater Dei.] **Fragmentum** carminis in honorem B. M. V. vers. leoninis conscripti. Manuscrit sur vélin du XIIIe siècle. 12 ff.

Les ff. étaient autrefois montés sur les reliures de divers livres. La marge supér. trop. rognée avec perte de texte; fatigué et en partie illisible. Sur les marges des notes postér.

Non sufficiant vitia me defecisse maria
Nā qđ miseris cultos militet militeris.
Et peccatricis ē forma dī genitricis.
Ad cuius vultū cepi deponere stultū.
Et pquā miserē ñ cepi dī patere
Hec dū corde meo repetor succurrit imago.
Atq; mea mītē excusat peccare nolentē.
Hāc ego & timere videor ñ sepe videre
Quā dū sic cernio succedor amore supno.
Et male vixisse pudet, aut huī memīsse.
Vnde genies fūdo lacrimas & pectora tūdo.
Oras ductricē nrā dnī genitricē.
Ut cito labētis vellat ctagia mētis.
Et delicta fantasmata dira meo.
Sic ñ placata fugat ame vulgi mata
Quecq; dāpnose meditabar & illecebrose.
Sq; pposituī venies q; suadet iniquū.
Rursus ēmota subic s me ppe tota.
Nā subit ifelix mea corda libidinis ignis.
Et fedus ātiquū rursus cor vēnat iniquū.
Vnde fedes tūs ubis meū loquor ūtus
Qđ facit ute rigor q; nocte diuq; fauor:
Et qđ tūs, ñ ceteri opia laboriī.
Quando marime sic ute gaudia pig
Hec delectat tūs qđ hō cruciat
Et delectatio tota tua operatur

Cetus uitę sr̄ participes heremite.
Hęc tn̄ hn̄ tales sr̄ sed spūales.
Sr̄ placiq; foris pcepta n̄ iteriorib⁹.
Aut dn̄o placue uitę n̄ne sr̄ heremite.
Virginib⁹ sr̄is ē gr̄ia hec tonāre.
Nec tn̄ ulla thori dāpnar legalmen.
Nullis q̄ppe malis subdit tda legalis.
Cui n̄ g̃ pari pōta bn̄ cōiungi.
Cū legalis hm̄ nullū faciat in cru.
Si turbaris pat̄ a mutū meditaris
Sed sic rēpraber: ut talit̄ exagitabar.
Ventos corruptas leui ꝛa ista uoluptas.
P̄terea nūerū cētar gr̄is hoc mulierū
Vnde mag̃is meror q̄ la nulla cure.
Nec mutū solitā q̄d mis mea cm̄na ph̄a
Seqe rēpta t̄ meū, q̄d n̄ su t.
Si; pestiq̃m uici fr̄alis
Quę m collatis ſ̄ solue p
Sed forte horreat mōstrabo ue sequat.
Sed cui monstra cū nūe red n uita.
Vnde genu flexo sic filē e rerto.
Aqua mole grauu pse ſcen ccumulatu
Quę ordine ſi peccal
ordinē ut
peccatu filie
Et labis uenā

411 Templa dehinc claudit reuerenda labor.
hic ē ēstractū mortis lacrimabile pactū. v. 411 – 435.
Hic nr̄os ad⁹ auctor luit. hostia fact⁹.
Hic ē dāpnat⁹. hic mortuus. hic tumulat⁹.
hic ē surrex ē uitā morte reuexit.
Ad loca tā mixē dulcedinis ausa uenire.
N̄ olet rorē. n̄ affero thuris odorē.
ȳ mentē putā magis oīb; his placitam.
Qui phta restat⁹. fero. ȳ thure parat⁹.
ȳ titulis morū turbā fero flagitios.
Et q̄d miserū cadit ī gr̄is hoc mulierū.
Heu q̄d tēptauī. quo. qualis. ē unde migrauī.
Ad īnsā xp̄i meretrix a formice tibi.
His onerata malis adij loca talia talis.
obstruit hoc aditū m̄ frustra sepe petitū.
ꝑphta lupanaris ds odit ē arcet ab aris.
Et sordes īnas a uiuificis alīnus.
Hīc uocē ꝑsli nec logi⁹ inde recessi.
S; stās ī p'tus lacrimis ī mergor obortis.
Terq; repulsa quero. quar ora madētia mestor.
Dissidet affect⁹ tēptat cīusio pect⁹.
Inq̄ ē mortī ēmmisse pudore malos.
Et quālis fero tumulata resurgere quero.
Ds bñ gro dat. ē lazarus ertumulat.
435 Fert⁹ fuit ista mulieris imago uenusta.

3

Joh. 12 Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi et unxit pedes Jesu et extersit capillis suis pedes eius

437

450

Ō̄ salu atorē genuīt ꝯtinā stellā matorē
[illegible] tuus. flens supplico miserere
[illegible] nōiam tuā & alia
[illegible] ego sū margo-mēta
[illegible] si femina moris
[illegible] si sordida stabilaris
[illegible] garrau.
[illegible] quasi pīris ꝛclusa risi.
[illegible] bilarauit ꝯcība mult̄.
[illegible] omiboīm
[illegible] mutuo
[illegible] gaudēs ꝑploq; marito.
[illegible] cursū miserabile au-
[illegible] dāpno ad nuptie gessi
[illegible] sordet femīe pudoris
[illegible] ut reuti-
[illegible] quasi pīris remist.
[illegible]
[illegible]
[illegible] cedet de fuligine nigr.
[illegible]
[illegible] affect' urabit ꝯorabile pect'.
Ad qdus inun' flectet' uīq; t uni'.
O sub hoc pacto ꝑsta m qd' bn captu.
Sis vestis pacti sis under tu qq' facti.

erigor his, uitiis dictis ia mente relictis.
Inde reflecto pede bona spes comitat ad ede.
Iparies q more fero tm s; absq; labore.
Gratulor admitta. posco delicta remittq.
In uenia ploro texilla salutis adoro.
A sacmentis abeuntē ēmina mentis.
Illis oblatis matre repetto pietatis. sl
& bn pmerite grates ago supplico rite.
Qd iubeat fieri. q tenda quero doceri.
Quero uia mox regat obsec mat eoq
Ou ta sollicite pat ad hostia utte.
Sic respōdet nec non q loquebet.
Hoc nouis tatu q dā sic ee locutu.
Iordanis latices si trasieri rejesces
Pondere puo placta silentia moru.
Hic emen plages & cor flectiq; anges.
Ad quosq; truces ad cor ubi flecto reduces.
Hic stupor oppilit. q postq tepore cessit.
Egredior celeri pede sic in uisa moueri
Querit & rapit una qua Iordanis adit.
Ou ppo qdā p tepore conuenienter.
Tres in denarios tbuit. offertq; latenti.
Hic emo tres panes egressaq; menib; urbis.
Hinc & asportor & cedo p fuga tibis
Vesp erat subeo baptiste tepla Iohannis.

Joh. Damascenus
Rec. ma. pal. Pap.

Johannes Damascenus,

Gregorius Nazianzenus

Illu[illegible] gemitus p̄ fessa tegu[illegible]
Oculis accato gutta cor cribulant.
Pane dei libro pharii [illegible]
Quero modi[illegible]
te m dñas te luxu[illegible]
te sceler[illegible]
Sa[illegible]
Sed cita cœleri uolat idoritis retinera.
[illegible]
Duc age[illegible] michil aptū hoc reputet.
Bis arcula ci supē pat magna dies.
digere [illegible]
[illegible]
Sic rebellauit reptatio nec supat.
Si pus [illegible]
Secta mota [illegible]
[illegible]
Quos [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ad pcm̄tor calices luxus q̄ cibos.
Pisces egipti unuq̄ cupido relicti.
Ale muscetā tagūt & eo uehemēti angūi.
cū tñ voc pacto mea ēmina nūte retracto.

451

455

hec tra ĉmemoras ge[illegible] pñ adoras.

[illegible]

Cui st plane potes [illegible] pñt ĩane.

[illegible] bone tra bonoꝝ.

[illegible] pulucre tules

[illegible] negastꝝ.

[illegible] uidet.

[illegible] unt sustra fmarū.

[illegible] occul tpi

[illegible] glorificas [illegible]ico.

[illegible] mtrū [illegible]ōnt.

Sīt [illegible] qui [illegible] tranyo letaū.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ac i deserto fac plia tempore certo.

Sol capratis ieunia cū celebratis.

Tu sicaut eris minime te egredieris.

ñ e eū. potis ꝙa ñ pdire fineris.

Ast ubi scārū p̄ tpia multiarū.

fratrū tota cohors remeauit i sua ĉcors.

te emigrabis ⁊ ei tibi ⁊ palabis.

Jordanē mundū uolo tantillas ⁊ tibi me
expectes poti ⁊ ripā fluminis hui⁹
& rogo sacroꝝ libamina misteriorꝝ
quo me cohortes tecū pat optime p
ut pans uite sit psidiū ih mihi
& uerus dñi sanguis sub imagine u
Incorrupteꝫ in det uerāq; medel
hec ñ libauī nec gustu participauī
exq̄ diuina pietate fuī pegrina.
hoc ī deserto ⁊ abī pat atq; refer
que p te sīī mādo referēda iohāni
Grex t seruādus ñ ē pcūcta phan
Que mutāda putes & si sapias cle
Quor inq̄t zosime uir religionis op
⁊ me placare xpō sēp memorare
hec ait & nemora fugiēs petit īteriora
at pat ille bon⁹ terre dedit oscula p
Qua steterat scē mulieris pes sacer a
cūq; potaller & xpm glorificeller.
Post multos flet⁹ surgēs abit ī sua le
& ⁊ cōsueta repetēs loca mīte q̄eta.
Occultē mīrīsus que uiderat ac ea
Nulli narrauī mulier ceu sēa rogau
Cū sic expletis anni de more dieb⁹
tēpora cū uere sēiq; dies redier

Dñe ihū xp̄e [illegible] ⁊ otū bon⁹ aīe mee ⁊ ut
tibi appiū me uoluī ⁊ ut ab ī
adsint [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

[illegible]

[illegible] ꝓ[illegible]

[illegible] ꝓ[illegible]

[illegible] ꝓ

ꝑ q̄ mō ꝓdere uerbꝫ illi ꝓfit audire
aut hāc pcellā ꝓ sacrꝫ recessu.
ō vtin regrediat qꝫ fegnit egi.
ꝙ mō ad ꝑes placeatq; me ꝛ meror.
ꝙ q̄ vltra ꝛ lacrimā fit lacmarū.
ꝙ q̄ mō ꝛ anhelo pectore quero.
Hic cruciat dicerer ista beat.
ꝛ. uisa pat illa.
mis rubiloq; fatet.
terē tā reugredā.
flūm erat sine naue.
s. res mua uidet.
gradiēs paḡs sine ligno.
ꝛosimas illa uenīet.
ꝑ ad ꝑes ea uocifetat.
facis dū sume federa pacis.
gens q̄ cū facet unde uenis.
accipe de tā fragili muliere.
cubis hunt qd agis bndicto sumi.
ne debet qđ deꝑat ꝛ m dea.
Ille ꝛecies tōr dixit m̄ sū ꝛ not.
Ille fatetur plane ꝙ adhuc iuxi ꝙsi uane.
hoc intelligere ds hac dedit ex muliere.
cui collat ego fateor ꝙsi bestia dego

p culpa uereri uenia uix credo mereri.
Hate di uen fi uis gre miserri
Spero qđē de te qđ habebor digna qete.
A mma ep̄s q̄a uuuit oīa pte.
Si th nate de loca ut minime reqei
Si cōsideris memor esto tue genitris.
Quę mea tutatrix semp fuit e mediatrix.
Sic ego noctuu pagens tēpusq; diurnū.
[illegible] cū rege loqr pietatis.
Ter[illegible] pus inde leuata.
[illegible] uenia in pturiente maria.
[illegible] uenia signū comitat.
Nā [illegible] pie rex miserens.
[illegible] me luce coronas.
Quę [illegible] fidelima testis.
[illegible] ocio integrata refulget.
Se[illegible] pietas q; scelus q;
Im[illegible] nec infera macerabat.
[illegible] anis. ē. quinq; duob;
[illegible] nequaq̄m supauit.
vici[illegible] in subuenīte maria.
Cu[illegible] in uno t; absq; querela.
Tę [illegible] nūci egrssa uestib; inqt.
[illegible] fuit furor e labor iste quieti.
[illegible] scissima xpi.
Illa re[illegible] uictis me e uestis mea xpc.

Nec q̄ me pascit cib; & uestis uetustatem
Agri celestis meus & cib; & mea uestis.
Ista ꝯenta ꝑpus heremi radicibꝫ huj⁹.
Nec pastor dñi ũbris sicut ꝑpus herbis.
Verba dñi ꝑstat, qd̄ me ꝑhala nulla molestat.
Scis homine ſanctũ solo uiuere pane.
Solus enī panis cib; ē & tuc⁹ ī anus.
Sermo dñi mꝫe ſi ñ impleꝫ esuriẽtẽ.
Obstupuit mꝫe rosinas mulier ꝙsquẽte.
& mirabat̄ qđ femina talia fat̄.
Cuiq; reqstisset ubi ut quãdo studuisse.
Ja sacꝛs minime studijs aut applicat nic.
Nã cũ legisse poterã sanus & studuisse.
Te alit̄ uixi. Posima sic̄ ꝺ dixi.
Ast ubi septimus decimi ſi discere curas.
das ī scire dulce cui mũdus tot⁹ obstat.
& qđ ī hac heremo ẽparuerit ī nemo.
tantũ prec̄ te ut hõ ut bestia certe.
hec chꝛs nouit cui se mẽs hec mea nouit.
Cui sit bone late dispẽsa bonitate.
Si ꝺ digressi qđd pat̄ optime gessi.
Nec exemplaꝛi ſi nõ ut tepe regant.
Duelo rogo ꝑ me misereat̄ fore uãq; meo.
Et ẽ fletu lacrimas ī fundere cella.
Ut facere docte flẽs adiuuo ſ̄p hoc, ut
Nec ẽ obſ[illegible] mors [illegible] arguat ossa.

12

53

8

7

23

Vt fragu ruit torpes ignis oliuo.
Ve memo admoneo pdē cauere famoſis
Cū bñ pugnaret cauit ne fama uolaret.
Quāto plus cauit tāto magis illa uolauit.
Et cōtēptui retulit laudabile tacui.
Illuc nūquā pti uenere docti.
Quos ut poscebat loc. ētas. ordo docebat.
Vicens minores ut stellas luna minores.
Hec dū ēt ueri fama. elatio creuit.
Hec et hec sedis grād rubet ordo ut equū.
Fugo fedi. ne. discedia renedaq; clamo.
Arrendo. ars. labor ingēs et city ars.
Hec puer dōt. puer hec et plura pagi.
Ja. ordo. pagi tā rem et anchora legi.
Ja dicti cessi facer adu. ītre loquelis.
Vt ei nudo pugnau sine secundo.
Grauē horū plebs cler grēx monachor.
Hec petit. audit. amat. pag qt non mea clamat.
Talis dū tacet zosimus mea fama reuixit.
Oda. subtexit. cui sic ista texit.
Ja bñ certasti bñ que tacui supersti.
Nil obluctar caro seruit mihi tormenta.
Si tñ e dubi finis coronabitur hui.
Quis potest subire pudeq; dicere uicia.
Ja efficax ut uitam finis obtat.

31

53

64

Plege nobiscū pat⁹ ut hibisceū.
Sūm⁹ pastor nos nutritu & esca suu⁹.
esca fouēs mīrē p⁹ hāc nichil esurietē.
Hil animē satiū quā pasci usib; bruī.
Annuit his ejdē zosimas & mās it ubiqē.
gās it & īcella. nouā nuā facerrima bella.
Ysdit. laudaū. didiē. seruauit. amauit.
Tā gregis hortatu crescēs q̄ tēda ioseru.
bui⁹ īore gregis sūmi dilectio regis.
legis doctores audire docere minores.
Nolle fauere cuti. ius pendere legib; uti.
Nulla lex temē. quasi dira uenena cauere.
Ira. uo. te. lues. maledicta. timore.
Sal. pisces. nunū. pulmtū. stramina. lunū.
Ha. ungeb. & quib; uti ēm habebat.
Nonsapor his oleti. ñ res. ñ mitio retū.
ñ ermus cōpt. ñ est moderatio supt.
Nemo ad ipēsa uestis. ut impare mīsa.
Inuidet. pat. ñ frat dentj. fit.
Pat cib; & cult. peul abstat unde tumultus
Pot erat flum. festiuior esca legum.
Cilicio uestis male mollia cīgula restis.
Ictio uita. parū. monet ēcordia. sūmū.
Jugibus hos ds. aut sacra gesta pios.
Jnuigilādo inore peul. ora psalm⁹ ioī

120

hispidā ꝑmissas partes ītecta tegendas
horresct illi nuncl modicisq; capilli
Vix attingentes humeros vix colla tegē
Sup ocl pari. solitu sine lege uagari.
femina tota ꝑpus ī mortū despuit hui
tota caro pdē ī mō tota rebellis ecdē.
femina mortales ī dedignata sodales
Oblatā casu rōsimā fugit alite passu
Hās. alimas secūt. rogat ut stet. ī mūdi
Antiqus solito clamat moderam ipo.
Ds ds ea expecta uetat ire labore seneca
Expecta festū ī fu fera suppme gressu.
Sūres parua quiē ī ho peccator ē ciē.
Xpin cfessus heremiq; frequēto recessus.
Sic deuictam uentā suspiro meorū.
Hic fuge siste parū. pierearis buic fera.
Ꝑnom xpi. ꝑ pmia q̄ meritū.
Serue di resta. bndic m. qd rogo psta
Hūd ꝓxpo deserto uiuis ī isto.
Illa gradū flex. manib; q; fuit obstita dux
Aut nō audisty saltē ꝓnōē xpi.
femina fu rosima scelerū molimine pmo
Expas pauor. cfundor adota uiro.
Hec sunt actū pudor igitur hanc
S; qua te xpi famulū fero gs̄ pessū

144

Cur pat̄ iſequeris lacrebras mulier tuideris.
Vis loquar aut tacē uersus da in ueste.
Inde cucullus dat. quo femina tecta patet
Cur aut q̄ cursus fremit hic ho. murmur ut
Hec ea dū memorat. monachi pfremit. oratio
Indicat. ſi; & hec ea ſtulta pcat.
Anima ſcē pat. monachi ſcelſima mater.
Imitat. utq; bridie inculcat. uterq;
Et tanto luſ hec unica lis heremus.
Ta parſ uite ēcorſ fuit & fine lite.
Sic cet tam ſacra femina talia fat.
Pat offendis n res ex ordine pendis
Dus uere dū ur peris a muliere.
Pueri que ur debet muliere.
Loq; deinq; tralgreſſa tur is habet.
Ergo dilo dari q; poſſit tua negari.
Tur tu pde monachi ſi plus ide.
Is ub; urgeris pauce pel mulieris
Pectam bridicere n benedici
Post ad hoc ſacrum man ad aliquot
Ly cui ch gra mundi ihuus.
Ihuus ne pat clare ſcīſſima mat.
Lare quam mat hac ſis ipſemet.
Hec igitur fuerit longq; remot.
Ver dictu ſit ſe q; lupa quid ſit habet.

148
10

144
197
120173

Que mulier strauit lectum lauitue lauatu.
Et in quotu meminisse togo lacrimas.
Quas serie fecerit. t' que stragia rerum.
Si pat explorare plus cmune nosse laboras.
Que ñ offenda. si ope si reticeda.
Si nullu uerum facin. digesserq; unda
Quas aures potis pstare pbris mulieris.
Si sue memor mortis ferret hec monumta pudoꝛ.
Ad fatu aut ad aga. puder hec ostendere plaga.
Si cedet plage medicina luce.
Obruta laus. q; luit discrimine tpis.
Si mala sanant ingrates hic referant.
Et caput ingratu. estat reincare ratu.
Hec sic offeda urta reincedo pudenda.
Q; ungueis lanat ds ulcera mtas
Expedit ut coia monacho cfundar adhoia.
Nec ait e flet. rubet atq; rubere uetat.
Iacuit. e mutat facie cfusio mutat.
Allegat ora pudoꝛ. latq; fluit undiq; sudoꝛ.
Si pars incipit uix ad postrema uenit.
Tandem quesitq; pstringens cmina uitq.
Sicat e uultu coepto paupe cultu.
Germine ñ humili genuit me para nli.
Si pqua creau generis uitulos abolam.
Sepe in uitore uite poꝛta faueꝛe

120 280

Dat ut ē moris redigēs p̄cepta pudoris.
Dedocuit quicq̄ quē n̄ cōdat honestū.
Apposit⁹q; minis dix̄ par esto labinus.
Regnet & ī tenera facie matrīa seuera.
Nano nimis ipe docuē nocitā cauere.
Qualibe etate nīi decet ad pbitatē.
Hec Isiphiles memini monuisse pareīs.
Si; dum uetas monit⁹ utrusq; pareīs.
& male ē tempꝰ cep̄ pudor adhuc denuꝰ.
Exē uidecore ēcrescunt ūbra colorē.
Exē auerti thalami connubia certi.
& rata worporē n̄ dū posse pudorē.
Sustinuꝰ gratis dispendia turpitudinis.
Neue resistēres differrēt uota parēres
Egredior patrā p̄ficiscor alexandriā.
Hacta locū sceleri statuo cōmunis haberi.
Hec satis id fuerat siquidē uir in deerat.
Tecta petrauꝰ nullicq; rogat⁹ rogāuꝰ alias
Infamis cultu uega lumine lubrica multa
Vsib; ī positis nate crimen & hostis.
Fractior ī cessus & lenā sermo p̄fessus
Clamauere foris pudet heu meminisse pudoris.
Clamaū gestus nimis ē pudor iste molest⁹
Sic oblita mei dicta mea puellei
Historijs sceleri ēsupsi quoq; dieri

Ad quā
Cantic
Vulcī.
Cuiꝰ: s
Innulli
Sū bla
& forti
Anas d
his do
Aua n
qua c
Cuiꝰ c
Ebria
bis m
Hiqui
Ose m
& m
cū ta
Dec se
Talib
Anno

Liber Vlus Ouidij Nasonis de Arte

Ad quotiēs regi festū celebrati egi.
Cantica q̄ theree scelus icestuq; docerēt.
Didici. mimas modulamine luci.
Cuq; saltatores exhaustos e senatores.
Immissā uenerē iā fastidita mouerē.
Sū blandita nouis bos emi munere quis.
Et sortis scelerū diuisi singula rerū.
Quas ac. aut fusus. utq; donatar aduscus.
Illis dom. his uict. his ē quesit amict.
His aduersa dat ēsors hersq; reat.
Quā male iā memini placuit in copia uinu
Qua capiebat eiq; unde libido iuuat.
Cuiq; duo magni sit hostes sex e anni.
Ebrietas illis fuit addita tertius hostis.
His mecū morbis e mecū pdit orbis.
Ipsaq; labe pari potuit potuiq; grauari.
Oe mihi carnuit qsqe mala multiplicau.
Et in defendi palmā male sep agredi.
Cū iā ñ posse quin ulcisci ēmune posse.
Crudelis matrem p̄ omnia me qq; uici
Iā uetus errore plus ausa deade furore.
Quod peccauq; mala pessima ratificauī.
Nec scelerū metas posuit in seruor etas
Talibusq; tritis oculis tuta tonātis.
Annos ter tenos exegi bisq; quaternos

12

Leonine vers.

Metrical Latin hexameters
or elegiacs (alternate hex-
ameters and pentameters)
in which the final word
rimes in the the word im-
mediately preceding the
cesural pause in the
middle of the line

Leonine verses were exten-
sively used in the middle
ages as early as the 8th
century.

Leoninus a canon of the
order of St. Benedict in
Paris in the 12th Century.

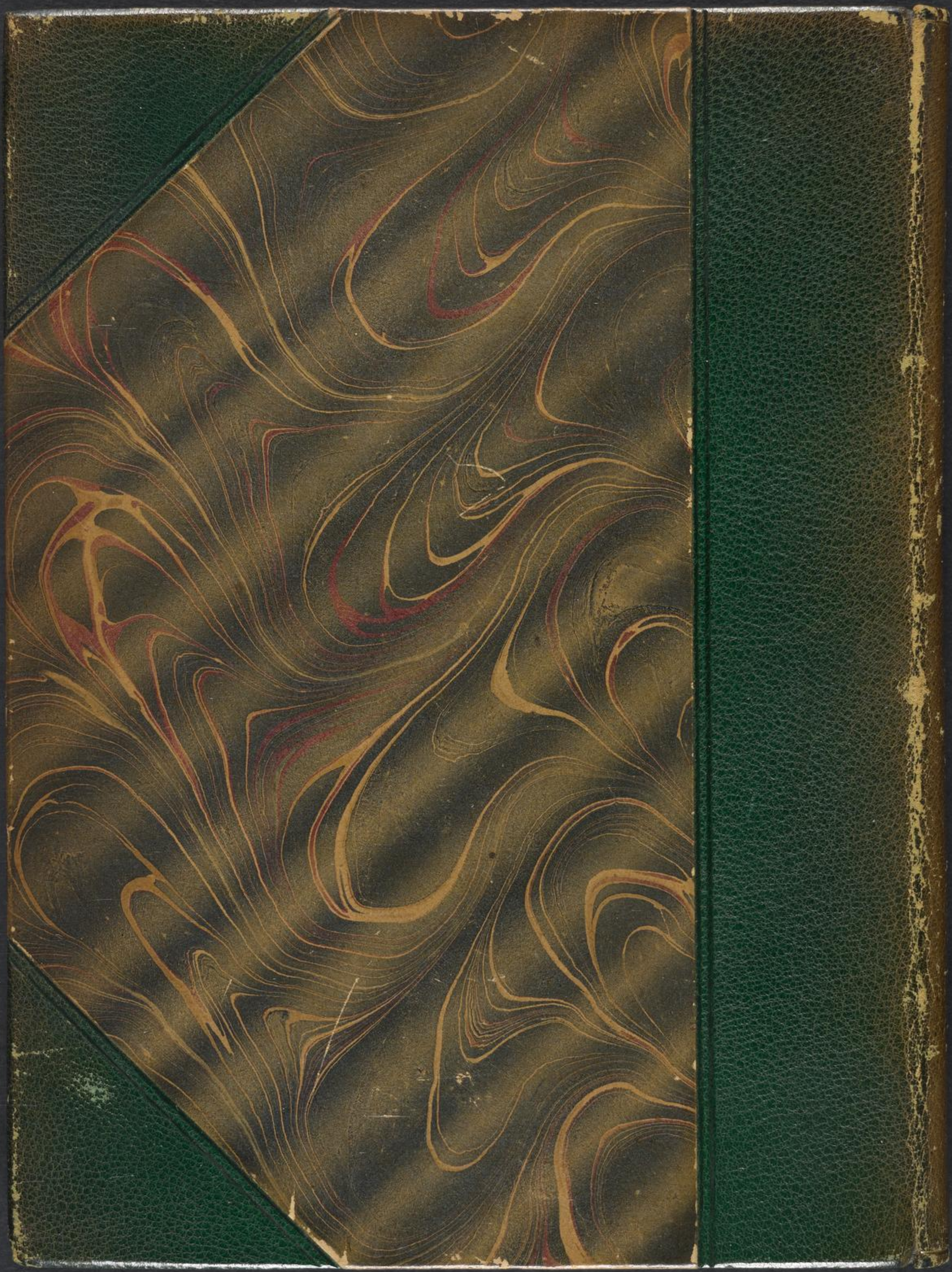

FRAGMENTUM CARMINIS IN HONOREM B. M. V. MS. XIII. CENT.